



Rättsfallssamlingen

DOMSTOLENS DOM (sjätte avdelningen)

den 19 december 2013*

”Begäran om förhandsavgörande — Konsumentskydd — Otillbörliga affärsmetoder som tillämpas av näringsidkare gentemot konsumenter — Direktiv 2005/29/EG — Artikel 6.1 — Begreppet ’vilsledande handling’ — Den kumulativa karaktären hos de villkor som räknas upp i den aktuella bestämmelsen”

I mål C-281/12,

angående en begäran om förhandsavgörande enligt artikel 267 FEUF, framställd av Consiglio di Stato (Italien) genom beslut av den 13 december 2011, som inkom till domstolen den 6 juni 2012, i målet

Trento Sviluppo srl,

Centrale Adriatica Soc. coop. arl

mot

Autorità Garante della Concorrenza e del Mercato,

meddelar

DOMSTOLEN (sjätte avdelningen)

sammansatt av avdelningsordföranden A. Borg Barthet (referent) samt domarna E. Levits och M. Berger,

generaladvokat: J. Kokott,

justitiesekreterare: handläggaren A. Impellizzeri,

efter det skriftliga förfarandet och förhandlingen den 26 september 2013,

med beaktande av de yttranden som avgetts av:

- Trento Sviluppo srl och Centrale Adriatica Soc. coop. arl, genom M. Pacilio, avvocato,
- Italiens regering, genom G. Palmieri, i egenskap av ombud, biträdd av S. Varone och P. Garofoli, avvocati dello Stato,
- Litauens regering, genom D. Kriauciūnas och V. Kazlauskaitė-Švenčionienė, båda i egenskap av ombud,
- Ungerns regering, genom M. Fehér och K. Szíjjártó, båda i egenskap av ombud,

* Rättegångsspråk: italienska.

— Europeiska kommissionen, genom L. Pignataro-Nolin och M. van Beek, båda i egenskap av ombud, med hänsyn till beslutet, efter att ha hört generaladvokaten, att avgöra målet utan förslag till avgörande,

följande

Dom

- 1 Begäran om förhandsavgörande avser tolkningen av artikel 6.1 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2005/29/EG av den 11 maj 2005 om otillbörliga affärsmetoder som tillämpas av näringsidkare gentemot konsumenter på den inre marknaden och om ändring av rådets direktiv 84/450/EEG och Europaparlamentets och rådets direktiv 97/7/EG, 98/27/EG och 2002/65/EG samt Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 2006/2004 (direktiv om otillbörliga affärsmetoder) (EUT L 149, s. 22).
- 2 Begäran har framställts i ett mål mellan å ena sidan Trento Sviluppo srl (nedan kallat Trento Sviluppo) och Centrale Adriatica Soc. coop. arl (nedan kallat Centrale Adriatica) och å andra sida Autorità Garante della Concorrenza e del Mercato (myndighet med tillsynsansvar för den fria konkurrensen och efterlevnaden av marknadsekonomiska principer) (nedan kallad AGCM). Målet rör en av de båda bolagen tillämpad affärsmetod som har kvalificerats som "vilsledande" av AGCM.

Tillämpliga bestämmelser

Unionsrätt

- 3 Enligt skäl 7 i direktiv 2005/29 handlar detta direktiv om affärsmetoder som direkt syftar till att påverka konsumenternas affärsbeslut beträffande produkter.
- 4 Genom detta direktiv fastställs enligt skäl 11 ett enda generellt förbud mot de otillbörliga affärsmetoder som snedvrider konsumentens ekonomiska beteende.
- 5 Skäl 13 i direktivet har följande lydelse:

"... Det enda gemensamma generella förbudet som införs genom detta direktiv täcker därför otillbörliga affärsmetoder som snedvrider konsumentens ekonomiska beteende. ... Det generella förbudet kompletteras med bestämmelser om de två typer av otillbörliga affärsmetoder som är absolut vanligast, nämligen vilseledande och aggressiva metoder."
- 6 Skäl 14 i samma direktiv har följande lydelse:

"Det är önskvärt att till vilseledande affärsmetoder räkna sådana metoder, inklusive vilseledande reklam, som genom att vilseleda konsumenten hindrar denne från att fatta ett välgrundat och därmed effektivt beslut. ..."
- 7 Enligt artikel 2 e i direktiv 2005/29 avses med lokutionen "att avsevärt snedvrیدا konsumentens ekonomiska beteende" det "att använda en affärsmetod i syfte att i märkbar mån försämra konsumentens förmåga att fatta ett välgrundat beslut och därmed få konsumenten att fatta ett annat affärsbeslut än vad som annars skulle ha varit fallet."

8 Enligt artikel 2 k i direktivet avses med begreppet ”affärsbeslut” ”ett beslut som fattas av en konsument om huruvida, hur och under vilka förutsättningar en produkt skall köpas, om hela eller delar av köpesumman skall betalas, om produkten skall behållas eller överlåtas eller om en avtalsenlig rättighet i samband med produkten skall utnyttjas oavsett om konsumenten beslutar att handla eller att avstå från att handla”.

9 I artikel 6.1 i direktivet föreskrivs följande:

”En affärsmetod skall anses vara vilseledande om den inbegriper oriktig information och således är falsk eller om den på något sätt, även genom den allmänna utformningen – även om informationen är korrekt i sak – vilseleder eller sannolikt kommer att vilseleda genomsnittskonsumenten i ett eller flera av följande avseenden, samt i endera fallet medför eller sannolikt kommer att medföra att denne fattar ett affärsbeslut som han annars inte skulle ha fattat:

...

b) Produktens utmärkande egenskaper, som t.ex. dess tillgänglighet ...

...”

Italiensk rätt

10 Lagstiftningsdekret nr 206 om konsumentskyddsregler (decreto legislativo n. 206 – Codice del consumo) av den 6 september 2005 (ordinarie tillägg till Gazzetta ufficiale della Repubblica italiana nr 162 av den 8 oktober 2005) innehåller artikel 21.1 b, som infördes genom lagstiftningsdekret nr 146 av den 2 augusti 2007, varigenom bland annat direktiv 2005/29 införlivades med nationell rätt. Denna artikel har följande lydelse:

”En affärsmetod ska anses vara vilseledande om den inbegriper information som inte motsvarar verkligheten eller – även om informationen är korrekt i sak – den på något sätt, även genom den allmänna utformningen, vilseleder eller sannolikt kommer att vilseleda genomsnittskonsumenten i ett eller flera av följande avseenden, samt i vart fall medför eller sannolikt kommer att medföra att denne fattar ett affärsbeslut som han annars inte skulle ha fattat:

...

b) Produktens utmärkande egenskaper, som t.ex. dess tillgänglighet, ...”

Målet vid den nationella domstolen och tolkningsfrågan

11 Trento Sviluppo driver flera stora livsmedelsbutiker i Trentoprovinsen (Italien). Dessa är anslutna till stormarknadskoncernen COOP Italia, i vilken Trento Sviluppo själv ingår.

12 Centrale Adriatica säljer tjänster till bolag tillhörande COOP Italia-koncernen, och tillhör själv nämnda koncern.

13 I mars år 2008 genomförde Centrale Adriatica en försäljningskampanj vid vissa av COOP Italias försäljningsställen, varvid vissa varor bjöds ut till försäljning till fördelaktiga priser.

14 Försäljningskampanjen pågick från den 25 mars till den 9 april 2008. Reklambladet innehöll följande text: ”rabatter med upp till 50 procent och många andra specialerbjudanden”.

- 15 Bland de varor som enligt reklambladet bjöds ut till försäljning till nedsatt pris fanns en bärbar dator.
- 16 Den 10 april 2008 lämnade en konsument in ett klagomål till AGCM där det påstods att reklambladet innehöll oriktig information. När konsumenten under den pågående försäljningskampanjen begav sig till livsmedelsbutiken i Trentoprovinsen fanns någon sådan dator nämligen inte tillgänglig.
- 17 AGCM inledde till följd av klagomålet ett förfarande mot Trento Sviluppo och Centrale Adriatica angående otillbörliga affärsmetoder i den mening som avses i artiklarna 20, 21 och 23 i lagstiftningsdekret nr 206 om konsumentskyddsregler av den 6 september 2005. Förfarandet utmynnade i ett beslut av den 22 januari 2009 vari de båda bolagen påfördes en ekonomisk sanktion.
- 18 Vart och ett av bolagen överklagade beslutet till Tribunale amministrativo regionale per il Lazio (förvaltningsdomstolen i Lazioregionen) vilken ogillade båda överklagandena.
- 19 Trento Sviluppo och Centrale Adriatica överklagade domarna från Tribunale amministrativo regionale per il Lazio till Consiglio di Stato.
- 20 Consiglio di Stato är osäker på vad som omfattas av begreppet "vileledande affärsmetod" i den mening som avses i artikel 6.1 i direktiv 2005/29. Domstolen har ställt sig frågan huruvida en affärsmetod, för att kunna betraktas som vileledande, måste uppfylla kravet i den sista delen av den inledande meningen i artikel 6.1, enligt vilken affärsmetoden måste kunna påverka konsumentens affärsbeslut. Domstolen undrar huruvida detta villkor är ytterligare ett alternativt rekvisit utöver de två som nämns i den första delen av den inledande meningen, det vill säga att informationen som lämnas är riktig och att den sannolikt kommer att vileleda genomsnittskonsumenten, eller om nämnda villkor avser ett annat fall då en affärsmetod kan vara vileledande.
- 21 Enligt Consiglio di Stato beror problemet med tolkningen av artikel 6.1 i direktiv 2005/29 på de skillnader som föreligger mellan de olika språkversionerna av denna. Enligt den italienska versionen (där uttrycket "*e in ogni caso*" används) och den tyska versionen (där uttrycket "*und ... in jedem Fall*" används) förefaller det röra sig om en allmän bestämmelse enligt vilken det faktum att en affärsmetod sannolikt kommer att påverka konsumentens affärsbeslut räcker för att affärsmetoden ska kunna kvalificeras som vileledande. Den engelska versionen (som innehåller uttrycket "*and in either case*") och den franska versionen ("*et dans un cas comme dans l'autre*") ger däremot intrycket att det endast kan vara fråga om en vileledande affärsmetod om såväl ett av de två alternativa rekvisiten i den första delen av den inledande meningen i artikel 6.1, som kravet på att affärsmetoden ska kunna påverka konsumentens affärsbeslut är uppfyllt.
- 22 Mot denna bakgrund har Consiglio di Stato beslutat att förklara målet vilande och att ställa följande fråga till domstolen:
- "Ska artikel 6.1 i direktiv 2005/29/EG, avseende den del där orden '*e in ogni caso*' används i den italienska lydelsen, tolkas så, att det för att en affärsmetod ska anses vara vileledande räcker att endast ett av rekvisiten i artikelns första del är uppfyllt, eller om det för att en sådan affärsmetod ska anses föreligga krävs att ytterligare ett rekvisit är uppfyllt, nämligen att affärsmetoden sannolikt kommer att medföra att konsumenten fattar ett affärsbeslut som han annars inte skulle ha fattat?"

Tolkningsfrågan

- 23 Den hänskjutande domstolen har ställt sin fråga för att få klarhet i huruvida det för att en affärsmetod ska kunna kvalificeras som "vileledande" i den mening som avses i 6.1 i direktiv 2005/29 räcker med att affärsmetoden inbegriper riktig information eller sannolikt kommer att vileleda genomsnittskonsumenten, eller om det också krävs att affärsmetoden sannolikt kommer att medföra att konsumenten fattar ett affärsbeslut som han annars inte skulle ha fattat.

- 24 I artikel 6.1 i direktiv 2005/29 anges att en affärsmetod ska anses vara vilseledande om den inbegriper oriktig information och således är falsk eller om den på något sätt, även genom den allmänna utformningen vilseleder eller sannolikt kommer att vilseleda genomsnittskonsumenten framför allt vad gäller produktens utmärkande egenskaper, såsom produktens tillgänglighet, samt i endera fallet medför eller sannolikt kommer att medföra att denne fattar ett affärsbeslut som han annars inte skulle ha fattat.
- 25 Det bör i detta sammanhang konstateras att även om man i den italienska språkversionen använder uttrycket "*e in ogni caso*", vilken enligt den hänskjutande domstolen innehåller en formulering som inleder ett slags "slutbestämmelse" enligt vilken det räcker med att en affärsmetod sannolikt kommer att snedvrída konsumentens ekonomiska beteende för att den ska kunna kvalificeras som vilseledande, används i den spanska, den engelska och den franska versionen av artikel 6.1 däremot uttrycken "*y en cualquiera de estos casos*", "*and in either case*" respektive "*et dans un cas comme dans l'autre*". Eftersom det i de sista tre språkversionerna uttryckligen hänvisas till två tänkbara fall då den berörda affärsmetoden kan vara vilseledande indikerar dessa att affärsmetoden också måste medföra att konsumenten fattar ett affärsbeslut som han annars inte skulle ha fattat.
- 26 Enligt fast rättspraxis kan den formulering som använts i en av språkversionerna av en unionsrättslig bestämmelse inte ensam ligga till grund för tolkningen av denna bestämmelse eller ges företräde i förhållande till övriga språkversioner. Detta skulle strida mot kravet på en enhetlig tillämpning av unionsrätten. I händelse av skillnader mellan de olika språkversionerna ska bestämmelsen i fråga tolkas med hänsyn till systematiken i och ändamålet med de föreskrifter i vilka den ingår (dom av den 12 november 1998 i mål C-149/97, *Institute of the Motor Industry*, REG 1998, s. I-7053, punkt 16, och av den 25 mars 2010 i mål C-451/08, *Helmut Müller*, REU 2010, s. I-2673, punkt 38).
- 27 Vad gäller systematiken i artikel 6.1 i direktiv 2005/29 ska det erinras om att vilseledande affärsmetoder i den mening som avses i artikel 6 i direktiv 2005/29 utgör en bestämd kategori av otillbörliga affärsmetoder som är förbjudna enligt artikel 5 i direktivet (se, för ett liknande resonemang, domen av den 23 april 2009 i de förenade målen C-261/07 och C-299/07, *VTB-VAB* och *Galatea*, REG 2009, s. I-2949, punkt 55, och av den 19 september 2013 i mål C-435/11, *CHS Tour Services*, punkt 37).
- 28 Enligt artikel 5.2 i direktivet är en affärsmetod otillbörlig om den strider mot god yrkessed och innebär, eller sannolikt kommer att innebära, avsevärd snedvridding av det ekonomiska beteendet i förhållande till produkten hos genomsnittskonsumenten (domarna i de ovannämnda målen *VTB-VAB* och *Galatea*, punkt 54, och *CHS Tour Services*, punkt 36).
- 29 Med lokutionen "att avsevärt snedvrída konsumentens ekonomiska beteende" avses enligt artikel 2 e i direktiv 2005/29 att använda en affärsmetod i syfte att i märkbar mån försämra konsumentens förmåga att fatta ett välgrundat beslut och därmed få konsumenten att fatta ett annat affärsbeslut än vad som annars skulle ha varit fallet. Härav följer att det för att en affärsmetod ska vara otillbörlig enligt artikel 5 i direktiv 2005/29 krävs det att den sannolikt kommer att medföra att konsumenten fattar ett affärsbeslut som han annars inte skulle ha fattat.
- 30 Eftersom de vilseledande affärsmetoder som avses i artikel 6 i direktiv 2005/29 utgör en bestämd kategori av de otillbörliga affärsmetoder som behandlas i artikel 5.2 måste de nödvändigtvis uppfylla samtliga rekvisit för otillbörlighet och således även rekvisitet att affärsmetoden ska kunna snedvrída konsumentens ekonomiska beteende i avsevärd mån genom att medföra att han fattar ett affärsbeslut som han annars inte skulle ha fattat.
- 31 Vidare, vad gäller ändamålet med artikel 6.1 i direktiv 2005/29, ska det konstateras att direktivet har antagits med stöd av artikel 169 FEUF och syftar till att säkerställa en hög konsumentskyddsnivå genom att tillnärma medlemsstaternas föreskrifter avseende otillbörliga affärsmetoder som skadar konsumenternas ekonomiska intressen. Enligt skäl 7 i direktiv 2005/29 omfattar detta direktiv

affärsmetoder som direkt syftar till att påverka konsumenternas affärsbeslut beträffande produkter. I skäl 11 anges att det i direktivet fastställs ett enda generellt förbud mot de otillbörliga affärsmetoder som snedvrider konsumentens ekonomiska beteende. Det framgår av skäl 13 i direktivet att det är de två typer av otillbörliga affärsmetoder som är absolut vanligast, nämligen vilseledande och aggressiva metoder, som har motiverat antagandet av speciella regler för att motverka användningen av otillbörliga affärsmetoder. Enligt skäl 14 i samma direktiv är syftet med detta att låta begreppet "vilseledande affärsmetoder" omfatta sådana metoder som genom att vilseleda konsumenten hindrar denne från att fatta ett välgrundat och därmed effektivt beslut.

- 32 Härav följer att det genom direktiv 2005/29, i syfte att säkerställa en hög konsumentskyddsnivå, har fastställts ett enda generellt förbud mot de otillbörliga affärsmetoder som snedvrider konsumentens ekonomiska beteende.
- 33 För att en affärsmetod ska kunna kvalificeras som "vilseledande" enligt artikel 6.1 i direktiv 2005/29 krävs det således bland annat att den sannolikt kommer att medföra att konsumenten fattar ett affärsbeslut som han annars inte skulle ha fattat.
- 34 Denna tolkning stöds dessutom av domstolens rättspraxis. Det framgår nämligen av punkt 47 i domen av den 15 mars 2012 i mål C-453/10, Pereničová och Perenič, och av punkt 42 i domen i det ovannämnda målet CHS Tour Services, att en affärsmetod betraktas som vilseledande enligt artikel 6.1 i direktiv 2005/29 under förutsättning att informationen är vilseledande och att den sannolikt kommer att medföra att konsumenten fattar ett affärsbeslut som han inte skulle ha fattat om en sådan metod inte hade använts.
- 35 Domstolen bör vidare fastställa innebörden av begreppet "affärsbeslut" i artikel 2 k i direktiv 2005/29 för att se till att Consiglio di Stato tillhandahåller alla de uppgifter som den kan behöva för att döma i det mål som den har att avgöra. Eftersom den affärsmetod som är aktuell i det nationella målet avser uppgifter om en produkts tillgänglighet till ett fördelaktigt pris under en viss period, ska det nämligen fastställas huruvida förberedande handlingar, som till exempel att konsumenten tar sig till en butik eller går in i den, kan anses utgöra affärsbeslut i direktivets mening.
- 36 Det följer av själva lydelsen i artikel 2 k i direktiv 2005/29 att begreppet "affärsbeslut" har getts en vid definition. I bestämmelsen anges nämligen att det föreligger ett affärsbeslut så snart det rör sig om "ett beslut som fattas av en konsument om huruvida, hur och under vilka förutsättningar en produkt skall köpas". Begreppet omfattar således inte bara beslut om att förvärva eller inte förvärva en produkt, utan också beslut som har en direkt koppling till sådana beslut, såsom ett beslut att gå in i en butik.
- 37 Även artikel 3.1 talar för en sådan tolkning, eftersom direktivet enligt denna bestämmelse ska tillämpas på otillbörliga affärsmetoder som tillämpas av näringsidkare gentemot konsumenter före, under och efter en affärstransaktion som gäller en produkt.
- 38 Mot denna bakgrund ska tolkningsfrågan besvaras enligt följande. En affärsmetod ska kvalificeras som "vilseledande" i den mening som avses i artikel 6.1 i direktiv 2005/29 när metoden dels inbegriper oriktig information eller sannolikt kommer att vilseleda genomsnittskonsumenten, dels sannolikt kommer att medföra att konsumenten fattar ett affärsbeslut som han annars inte skulle ha fattat. Artikel 2 k i direktivet ska tolkas så, att begreppet "affärsbeslut" omfattar samtliga beslut som har en direkt koppling till beslut om att förvärva eller inte förvärva en produkt.

Rättegångskostnader

- 39 Eftersom förfarandet i förhållande till parterna i målet vid den nationella domstolen utgör ett led i beredningen av samma mål, ankommer det på den nationella domstolen att besluta om rättegångskostnaderna. De kostnader för att avge yttrande till domstolen som andra än nämnda parter har haft är inte ersättningsgilla.

Mot denna bakgrund beslutar domstolen (sjätte avdelningen) följande:

En affärsmetod ska kvalificeras som ”vilsaledande” i den mening som avses i artikel 6.1 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2005/29/EG av den 11 maj 2005 om otillbörliga affärsmetoder som tillämpas av näringsidkare gentemot konsumenter på den inre marknaden och om ändring av rådets direktiv 84/450/EEG och Europaparlamentets och rådets direktiv 97/7/EG, 98/27/EG och 2002/65/EG samt Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 2006/2004 (direktiv om otillbörliga affärsmetoder), när metoden dels inbegriper oriktig information eller sannolikt kommer att vilseleda genomsnittskonsumenten, dels sannolikt kommer att medföra att konsumenten fattar ett affärsbeslut som han annars inte skulle ha fattat. Artikel 2 k i direktivet ska tolkas så, att begreppet ”affärsbeslut” omfattar samtliga beslut som har en direkt koppling till beslut om att förvärva eller inte förvärva en produkt.

Underskrifter